Број 116 Нови Сад, у среду 26. маја 1920. ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВОМ. Година LI.

„Застава“ излази сваки дан, осим понедељника и празника. Претплата је 240 круна на годину, 120 на пола, а 60 круна на четврт године. Претплатити се може бар на четврт године.

Поједини број 1 Круна.

ЗАСТАВА

ОРГАН РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Рукописи се шаљу на уредништво „Заставе“: Нови Сад, Ћурчијска ул. бр. 10. а претплата на администрацију „Заставе“: Нови Сад, Ћурчијска улица бр. 16. Рукописи се не враћају.

Издавалац друштво „Рад“.

Прослава словенских апостола св. Ћирила и Метода.

Решењем Министарског Савета 24. мај, дан словенских апостола, браће *Ћирила и Метода, проглашен је за државни и народни празник.* Топовски пуцњи у предвечерје тога дана са бедема петроварадинског града огласили су прву славу ових заслужних словенских мужева, наших првих славних, мудрих, пожртвовних културних бораца.

Прва слава ове свете браће прослављена је у Новом Саду на достојан и сјајан начин.

У саборној цркви је г. протопрезвитер Милан *Ћирић* са новосадским свештенством одслужио св. литургију, на којој су били: наш витешки Војвода, командант Прве Армије г. Петар *Бојовић* у пратњи г. г. генерала Митра *Мартиновића*, начелника штаба пуковника Емила *Белића*, команданта места пуковника Р. *Лукића*, команданта речне флотиле бродског капетана Евгена *Малинарића* и свих осталих начелника и целог официрског збора. Заступљене су биле и цивилне власти: служби су присуствовали начелник града г. др. Стеван *Адамовић*, председник новосадске црквене општине г. др. Коста *Хаџи*, чланови варошког сената и представници разних наших установа. Од школске омладине у цркви беху: мушка и женска гимназија, трговачка и грађанска виша девојачка школа.

— Прва слава св. Ћирила и Метода. —

О значају св. апостола Ћирила и Метода у цркви је говорио парох св. успенске цркве, протојереј г. Вељко *Миросављевић*. Заносним речима сетио се оданог и големог рада ових отмених синова словенских, који су пре хиљаду и толико година крчили пута хришћанству међу словенским народима, ширили светлост хришћанске науке и просвету народну на *матерњем*, словенском језику. Оцртао је њихов културни значај и изразио радост, што смо, после векова наше незахвалности према њима, ми први који, ево, дајемо израза наше велике захвалности према првим својим учитељима. Свој говор је г. прота Миросављевић завршио одавањем признања, изражавањем поданичке наше љубави и молитвама за дуг и срећан живот нашег славног седог владара, Њ. В. Краља *Петра I.* и његовог сина Престолонаследника-Регента *Александра*.

— Војска. —

За време службе, улицом Краља Петра била је постројена војска: 1 батаљон пешадије, 1 вод телеграфске чете, 1 вод болничарске чете и 1 дивизијон артиљерије, сви у сјајној опреми. После службе, г. Војвода *Бојовић* у пратњи целог официрског кора, пред Владичанским Двором примио је поздрав војске, која је дефиловала у узорном реду. Војном парадом је командовао командант славног VII. пешадијског пука, г. потпуковник М. *Томић*.

— Примање код г. Војводе Бојовића. —

После дефиловања војске, г. Војвода Бојовић примао је честитке. Први су му честитали празник градоначелник г. др. Ст. *Адамовић* у пратњи чланова варошког Сената. После њих је г. Војвода примио цео официрски кор, у чије је име г. генерал Митар *Мартиновић* поздравио г. Војводу и честитао му празник. На овај поздрав одговорио је г. Војвода оцртавши у језгровитом силном говору велики историјски, културно-политички значај рада словенске браће *Ћирила и Метода*. Они су, рекао је г. Војвода, *ширили хришћанство, културу, нарочито међу Словенима у Панонији, Хрватској и Славонији*, у оним крајевима дакле, који после јуначких напора витешке српске војске сачињавају део нашег Краљевства. Пропутовавши Балкан, Панонију и друге крајеве, ова србословенска браћа ширила су *љубав, културу на народном* језику, створили су нам *ћирилску азбуку*, они су, што је најважније, **засновали духовно јединство нашег српско-хрватско-словеначког народа**. Векови су морали прохујати, силна се крв морала пролити, док се нису свладале све тешкоће и остварило право **политичко** јединство нашег народа. Темеље томе ударили су дакле св. *Ћирил и Метод*. У име признања тих њихових заслуга око ширења хришћанства, народне културе и духовног јединства јужних Словена, овај дан је проглашен *државним и народним празником*, да бисмо се тога дана одужили сенима тих великих синова народа нашег. Остварено јединство нашег народа видимо ми тек после сломљених препона, после мора проливене крви, а тај тренутак смо дочекали после најкрвавије борбе у светском рату, захваљујући мудром предвођењу Њ. В. Краља *Петра I.* и Престолонаследника-Регента *Александра*, којима кличе: Живели!

На ово су се присутни трипут одазвали са громким: „Живео!“

После овог говора, командант енглеског ратног брода „Афиса“, помоћник г. адмирала *Трубрица*, у пратњи неколико енглеских поморских официра, **на српском** језику је поздравио г. Војводу и честитао му празник. После њих је г. Војвода примио још председника црквене општине, г. дра Косту *Хаџи* и окружног протопрезвитера г. Милана *Ћирића* са новосадским свештенством.

— Значај данашњег дана. —

Од данас ће се сваке године, у целој нашој држави у свима местима славити спомен на словенску браћу св. *Ћирила и Метода*, на прве наше учитеље, просветне раднике и творце нашег духовног јединства. Они заслужују овај помен. Пијетет према њиховом огромном културном раду за бољитак целокупног народа даваће полета и нашој омладини да свој живот и своју снагу посвети снази и величини своје државе и свога народа.

1. мај у Бији.

— Бајски радници за припојење Баје и бајског трокута нашој држави. —

Баја, 19. маја.

Жеља бајских радника беше, да им владин повереник г. др. Мартин *Матић* дозволи, да могу 1. мај прославити достојно и са поштовањем, које раденици према Југославији осећају, као према њиној новој отаџбини, где им је једино будућност. Ово је био 1. мај бајских радника у Југославији, као што њини говорници то нарочито истакоше. Веселе је било неописано, радост је била велика. На томе весељу беше силног народа. Бајским раденицима се прикључише и раденици из околних места. Говорници су оцртали народу значај овог дана особито у Југославији, који *силно поздравише и изјавише жељу да овај трокут заиста припадне нашој држави*. Веселе је трајало до 11 с. у ноћ у једној шуми поред града. Није било *ни најмањег нереда*, нити изгреда, чему је много допринело тактично и обазриво понашање градске полиције.

2. маја је био *велики раденички збор* у Бији пред градском кућом у корист нашег краљевства. Са збора је послат г. владином поверенику меморандум, у коме *раденици изјављују своју жељу, да Баја са бајским трокутом припадне држави Срба, Хрвата и Словенаца*. Исти је збор у највећем реду и миру одржан.

Учитељска скупштина среза старопазовачког.

(Глас из Срема.)

Учитељско друштво среза старопазовачког, града Карловаца и Петроварадина, у коме се здружило око 100 учитеља-ица Срба, Хрвата те Словака из Старе Пазове почело је свој рад након нашег ослобођења. Ово друштво осим сталешких питања у својим састанцима свагда расправља и друга питања, која иду на културно и национално подизање нашега народа. На свом састанку у Бешки дне 9. маја о. г. пошло је још и даље, те је са нашим ратарима дошло у ближи додир и одржало два популарна предавања. Прво предавање одржао је г. лечник др. *Добродолац*. Како наш народ још не увиђа корист од добре хране, добрих станова те разумног и умереног живота, то је г. лечник занимљивим и разговетним предавањем изнео потребу свега тога, и дао упутство, којим се начином може тело очврснути и болест предупредити, а иначе сваку болест одмах у зачетку лечити. Ово лепо предавање саслушано је са великом пажњом.

Истом пажњом саслушано је и друго предавање „Дом и школа“, које је пред народом извео г. Сонтаг учитељ, те лепо и јасно растумачио, како ће се наш народ тек онда препородити, ако и родитељски дом ступи у додир са школом, те заједнички децу

на прави пут изводе. Овакова популарна предавања су од велике важности и користи, те је штета, што није било скупљено још и више света, нарочито млађих људи и жена, који би ова упутства и савете могли непосредно употребити. Нека буде ма један део ових упутстава спроведен, па је већ велики напредак. Стога ћемо и на даље овакова предавања за народ одржавати.

На овом састанку су изабрани делегати за учитељски конгрес у Београду дне 18. јула ове г. али ћемо и сви други тога дана присуствовати томе конгресу, јер ће се тада *учитељи целог нашег краљевства ујединити у јединствену организацију*. Словеначки Учитељ. Савез је већ закључио да *ликвидира*, а исто Босна и Далмација изјавили су, да се придружују, Војводина је већ тамо и кад се сада и ми из Хрватске-Славоније придружимо, већ ћемо их тамо затећи. С тога позивамо сва среска учитељска удружења нарочито у Срему, да изаберу 2—3 делегата, а иначе нека дођу сви који могу.

Узели смо за свој орган „Народну Просвету“ у Београду, један наш врло добро уређиван лист, па не би смело бити ни једне школе у нашем краљевству, да не би била претплатник тих новина. Претплата је 96 К, а шаље се „Главном учитељском удружењу“, Београд.

Прошле године смо замислили, а сада већ опрезно и полако приводимо у дело оснивање учитељског конвикта Земун-Београд. Овај би конвикт био као неки наставак учитељског конвикта у Новом Саду, који служи за опскрбу деце средњих и стручних школа, а овај, Земун-Београд, служиће за више школе. Стога се препоручује учитељству, да се сваки упише за члана учитељског конвикта у Новом Саду, а уједно да купи прилоге и приређује забаве у корист оснивања учитељског конвикта Земун-Београд. Новац слати на председништво учитељског друштва Стара Пазова. Кад се буде све нужно припремило, позваће се учитељска друштва у Срему, Бачкој и Банату, да изашаљу своје делегате.

Било је на скупштини још и других важних закључака и расправа, те је трајала све до 3 сата после подне. На заједничком ручку пало је више здравица, разуме се у првом реду нашем ослободиоцу Краљу Петру и регенту Александру и српској војсци, за тим лепој нашој уједињеној домовини и др.

Одборник.

Припреме за Дечје дане у Н. Саду.

Одржана је и друга седница изасланика свих месних просветних установа и добротворних удружења у циљу, да се заједнички утаначи програм прославе Дечјег дана. Договор је текао сложно и достојанствено, јер је све руководио једини смер, да се прослава Дечјег дана тако удеси, како ће што бољи морални и материјални успех постићи. Прослава се предвиђа за I и II дан Духова. Први дан у Граду, а други дан на Чепеју, где је тог дана црквена слава. Уз председништво обласне заштите деце изабран је на конференцији приређивачки одбор са две секције и контролни одбор. За председника ових одбора изабран је г. Глигорије Мирковић управитељ држ. грађ. шк., а за чланове приређивачког одбора: гђе: Јелена Остојић, Зора Стефановић, Ернст, Дусинг, Олга Крно, гђице: Нада и Јелка Павловић, Невена Михајловић, г. г. Ђока Петровић, Ранко Травањ, Петроније Сланкаменац, Трива Милитар, Кремер и Ђорђе Нота. У одбор за приређивање прославе на Чепеју ушли су преч. г. Тоша Милић, гђица Тинка Јовановић, г. г. Стојан Стакић, Иса Каћански, Тоша Влаховић, Цвета Ракић и Душан Стојшић.

За чланове контролног одбора изабрани су: гђа Зорка Димићка, Анка Капамација и г. г. Рајковић и Божа Виловски.

На конференцији је коначно утаначен програм, који ћемо идући пут публиковати и решено је, да се чланови одбора састају сваки дан у 6 часова увече у управитељској канцеларији српске основне школе ради даљих договора.

Политичке вести.

Румунија и Пољска.

Румунско посланство у Београду издало је ову званичну изјаву:

Пре неколико дана објављено је, како је Таке Јонеску стигао у Варшаву, одређен од своје владе за закључење војне конвенције са Пољском. Таке Јонеску налази се сада у Букурешту, јасно је дакле, да Јонеску није ни одлазио у Варшаву, те на тај начин није могао ни склопити војни савез са пољском републиком. Све вести о том дакле потпуно су измишљене.

Борбе у Русији.

Прашки лист „Право Лиду“ дознаје, да су на пољско-руском фронту жестоке борбе у току. Русима је успело да баце Пољаке с источне обале Дњепра. Пољска војска је приморана да се сада ограничава на дефензиву. Пољске трупе су се, по последњим извештајима, повукле на своју обранбену линију.

Турска.

Султан је послао Духовном Савету писмо у коме наговештава, да ће отступити пошто он не може ставити свој потпис на услове садашњег мировног уговора. Он ће предати власт у руке савезних мисија. Духовни Савет још није досад на ово писмо турског султана одговорио.

Русија.

Трговачки заступници руских задруга приспели су јуче у Лондон, да тамо воде преговоре са британском владом у сврху обнове трговачких веза између Енглеске и совјетске Русије. Енглески листови тврде, да ће се ови преговори повољно свршити.

Италијански радници за Русију.

Из Милана брзојављају, да радништво Брешче није хтело да пропусти воз, који је долазио из Француске са разним војничким материјалом за Румунију, јер је тај материјал несумњиво одређен за борбу против совјетске Русије, у којој ће и Румунија сада активно учествовати.

Члановима Матице Српске.*)

На многе упите, које приватним путем, које преко јавних гласила: зашто Матица од Ослобођења, за годину и по дана, није издала ниједне књиге, изнећемо овде, као одговор, голе чињенице, на основу записника Матичиних.

Пре свега да напоменемо, да се за време рата у Матици није могло ништа радити, јер се никакве седнице нису смеле сазивати, први секретар је био интерниран, а осим тога је морао, под притиском мађарске владе, дати оставку на служби.

Прва седница Књижевног Одељења могла се сазвати тек 4. јануара 1919. На њој је утврђен програм издања за год. 1919. Али се штампати није могло ништа, јер у штампаријама новосадским није било хартије, а због лоше комуникације, није се могло доћи у додир са сарадницима. Треба додати да је већина сарадника још тада, и дуго после, била у иноземству. Остављено је секретару да држи у виду све прилике и да, у згодно време, поднесе потребне предлоге. На седници Књижевног Одељења од 8. марта секретар је известио да хартије за књиге још нема и да штампари стављају врло тешке услове: примају, пре свега, обавезу само за по једну књигу, затим, ако би штампарски радници за време израде те књиге тражили повишицу плаће, има ову Матица да сноси, у седници од 17. маја говорило се о издавању 300-ните јубиларне књиге Летописа; одлучено је, ако се не би могла сад издати, да се штампа на јесен, у величини од три обичне књиге. Међутим, од свршетка рата, извештава секретар, није од књижевника ништа послато Матици, ни писмо, ни рукопис. Штампарски радници су страјком приморали власнике штампарија да им поново повисе плаћу. Стога и Матица мора са штампаријама изнова преговарати. С обзиром на све те тешкоће, одлучено је да се календар за 1919. уопће не издаје.

Нада да ће штампа појефтинити, кад настане мир, није се испунила. Напротив, цене су и даље скакале. На кове позиве, подносила је, од свих новосадских штампарија, само једна понуду. Кад се видело да о падању цене нема ни говора, одлучено је 20. фебруара 1920., да се јубиларна књига Летописа свакојако изда. Установљена је била и садржина књиге. Књиговођство је исказало да цео годишњи буџет за књиге износи К 34.421, а једина понуда за штампање износи К 41.400. Томе треба додати хонораре писцима, трошак на експедицију и паковање (око К 10.000). Како, према том, ни цео годишњи буџет није довољан само за једну књигу Летописа, одлучило је Књижевно Одељење (20. априла) да од Главне Скупштине, која ће се ускоро сазвати, тражи ванредан кредит за штампање књига. Скупштина ће имати да установи и нову чланарину и услове под којима ће се књиге давати.

Неки чланови упућују на пример Матице Хрватске у Загребу. Али прилике наше и хрватске Матице нису ни близу сличне. Матица Хрватска није ни за време рата прекидала издавање књига; она има у Загребу довољан број сарадника. Па и она је морала искати од чланова наплату за повишене трошкове. Осим тога, Загреб у хартији боље стоји него Нови Сад. Пре би требало поредити наш положај с положајем Срп. Књижевне Задруге, која исту таку муку мучи као и Матица.

Овако стоји ствар, према службеним подацима. У овој тешкој кризи, која је настала са узрока који су изван Матице, може помоћи једино Гл. Скупштина. Тада ће се, на Скупштини, чланови Матичини својски посаветовати о том шта да се чини, да се Матица извуче из овога стања у које је, услед опће економијске кризе, запала.

Из седнице Књижевног Одељења Матице Српске, држане у Новом Саду, 4. маја 1920. год.

Др. Никола Продановић II. секретар. — **Радивоје Врховац** потпредседник.

*) Молимо уредништва наших листова да овај проглас Матице Српске прештампају.

Вести.

— **Не продајите жито у зелен!** Господин Министар Пољопривреде и Вода 27. о. м. бројем 6615 доставља, да је извештен —, а тим догађајем почела је да се занима и наша јавност — да *извесне банке и спекуланти шаљу своје агенте, и још сада* **купују од народа жито у зелен**. Разуме се, да је по земљорадника ово *врло штетно* и да свима средствима треба настати, да се он обавести о неминовној штети, ако врши продају жита у зелен. С обзиром на производњу жита у свету може се позитивно сматрати, да ће *повољне цене житима трајати још за 5—6 година*. Због тога је врло потребно да тај моменат што боље искористи земљорадник, и да продају жита

врши у Житарске Задруге, са насловом на Савез Земљорадничких Задруга, који би и овим задругама пружио потребну помоћ и савете при оснивању. Према овом *саветује се земљорадницима да житто ни у ком случају не продају у зелен.*

— **„Свршили смо“**. Ономад у вече и јуче у јутро грме српски топови са петроварадинских бедема. Они, што сањају о васкрсу „хиљадугодишњег Мађарорсага“ згурише се, згледаше се и процедише:

— **Végünk van!** (Свршили смо!)

А зашто су свршили? Мислили су, да топови с града грме у славу тога, што су побеђени Мађари потписали мир. Но, баратом, овога пута су топови пуцали о државном празнику, о дану св. Ћирила и Метода, а кроз који дан бићемо слободни, да приредимо још једну грмљаву топова српских: кад горди гроф Алберт Апоњи стави свој потпис на уговор о миру, који је Антанта диктирала Мађарској.

— **Непромишљеност или освета?** Пише нам један пријатељ ово: У суботу 22. маја, око 7 часова у вече, ишао сам своме стану из гостионице преко пута касарне Краља Петра I. Прошао лебарском улицом до Ненадовића апотеке, прешао на другу страну улице Краља Петра I. и ушао у улицу престолонаследника Александра. Стигав до хотела „Јелисавете“ са два пријатеља прогоморио неколико речи, наставио пут до Марковићеве (пре Винклеове) палате, прешао на другу страну до поште, прошао поред „Елите“ кафане и ушао у улицу Јеле Зрињијеве, двадесет кућа с десне стране до мога стана. Дошав кући скинем шешир (сламни панама) и запрепастих се, видев *црну огорештину* у величини велике шумске црне јагоде. Констатовао сам и ја, а и свако коме сам сутра-дан показао, да је морао неко кроз прозор бацити горећу цигаретлу и мени пала на шешир. Да ли је ко намерно хтео да баци на мој панамски шешир цигаретлу, и да ме тиме оштети, или је из глупости и непромишљености бацио ништа не мислећи, немогуће је утврдити. Да је та цигарета, случајно, пала на какав женски, чипкасти шешир, свакако би плануо, изгорео и захватио можда и косу женску и малер у непредвиђености и недогледу. Ви, који пушите а при том ништа не мислите, узмите се на ум, а лако је сироту човеку штету направити. Тешко је добро шта учинити, штету врло лако, а под данашњим приликама не купују се панамски шешири. Овај је купљен на врелу и коштао свега 5 франака. Пошто су данас франци? *Оштећени.*

— **Први прилог Народној Кујни.** Добротворна Задруга Српкиња Новосадкиња приложила је уместо венца на самртни одар својој пок. чланици гђи Варвари Варађанин а супрузи свога многозаслужнога перовође г. Арк. Варађанина — 500 К као први прилог Народној Кујни.

— **Тачно адресирајте телеграме.** Већи број телеграма остаје неиспоручен услед недовољне и нетачне адресе. Скреће се пажња публици, да на телеграмима, упућеним за Београд, ставља тачне адресе. Приватни телеграми упућени преко надлештава за поједине службенике, испоручују се са закашњењем и несигурношћу са многих разлога. Најбрже се и најтачније испоручују телеграми са назначеном улицом и бројем куће.

— **Подела добровољног прилога.** Потписан добио сам од г. Васе Јовановића-Вакиног из Новог Сада 540 круна, које је он скупио за *сиротињу у Лединцима* и од г. Милоша *Стојковог* из Вишковаца 100, које је он дао у место венца свом покојном куму, такође за сиротињу и у рату пострадалима. Ту добротворну суму Средишњи Добровољачки Одбор овако је поделио: Удовој Персиди Трифуновић из Новога Сада Круна 150; удовој Јулки Сремчевић из Новог Сада 150; удовој Кати Бачић из Новог Сада 150; удовој Лепосави Јанковић из Новог Сада 150; и добровољцу Милану Арсићу из Далмације који сад овде живи 40. — Именовани могу примити новац на благајни Средишњег Добровољачког Одбора у Новом Саду. — Председник Никола Марковић.

— **Несрећа на Дунаву.** 21. о. м. у петак купао се на петроварадинској страни у Дунаву војник који је био на војној дужности у Петроварадину. Несретним случајем понела га је вода и он се удавио. Леш му до сада још није пронађен.

— **Пуштен на слободну ногу.** У свези са откривеним злоупотребама у новосадском звању за станове, полиција је, као што смо јавили, била ухапсила и овдашњег становника Симеона *Ђаковића*. Но пошто се на преслушању испоставило, да Ђаковића не терете кривице, које би повлачиле за собом истражни затвор, он је пуштен на слободну ногу. У читавој овој ствари енергично се води истрага.

— **Како је тврдоглавим Мађарима судијама у Сегедину.** Један од оних Мађара судија у Новом Саду, који нису хтели да положе заклетву верности Народној Управи у Војводини и нашем Уставу па су због тога пребачени преко демаркационе линије у Мађарску, — дошао је у Нови Сад породичним послом. Том приликом је кроз сузе говорио једном свом Србину познанику, како они у Сегедину чемерно живе. Станују у *марвеним вагонима*, јер је Сегедин препун другог света; животне намирнице су у Сегедину трипут скупље, него у Краљевству С. Х. С. (ова три слова Мађари овако тумаче: Siess, Horthy, siess! — Пожури, Хорти, пожури!), а плате судијске су у „белом“ Мађарорсагу куд и камо мање него овде, међутим мађарска круна има врло малу вредност. На унапређење пребачене судије немају у Мађарској никаква изгледа. Сад виде тврдоглави мађарски керабани, како су накасали и хтели би да се врате, али доцкан: Нигде не налазе код нас одзива! Како ко дроби, онако и куса.

— **Повишење плата.** Министарство унутрашњих дела је повисило полицијским чиновницима плате на двоструко.

— **У пажњу Русима.** Министарство Унутрашњих Дела Одељење Јавне Безбедности доставља, да је *Београд препун Руса* и ако у њему нема места ни за његово становништво. Наређено је, да се од сада нико од њих не пушта да долази амо и да сваки има да остане онамо, где му је одређено место за становање. Они, који имају неопходну потребу да оду у Београд, морају се претходно обратити Управи града Београда, преко власти места где живе излажући потребу доласка и време бављења, па тек по добивеном одобрењу Управе на основу мишљења местне власти могу доћи.

Срушила се Ајфелова кула — али не у Паризу.

Посетиоцима овдашњег артеског купатила и разних шпортских утакмица ускраћено је једно велико уживање, тако да су многи изгубили вољу, да походе купатило, купалишни парк и шпортске утакмице.

Ево зашто.

Непосредно уз артеско купатило, а код улаза у купалишни парк и арену за шпортске утакмице налази се и *војна коњска болница*, у којој има и приличан број мула (мазги). Па поред уживања, које нашој публици пружају купатило, парк и разни шпортови, увесељава се публика посматрајући шугаве и болесне животиње, које се достојанствено чешу о стубове или меланхолично гризу траву на „демаркационој линији“ парка и болничког терена. Публика, велим, има срећу и прилике, да својим очима прати ток болести појединих оболелих животиња, да се радује њихову опорављењу а што је такође врло важно, има прилике да чује нежно тепање оних, којима је поверена судба наших оболелих животиња, а тако исто умилно ћакање прездравелих мула.

Поред свега овога, врхунац уживања а украс крају, на коме се налази ова „хумана“ установа, јесу имитације разних брда и планина, начињене од шталског ђубрета и изметина, које се, као што веле, гомила ради „анализе“, јер то одговара модерном лечењу и духу савремене медицине.

Уживања и природе жељна публика је тражила и нашла сличности са појединим брдима и планинама, те је назвала поједина узвишења, која красе овај део Н. Сада, именима: Фрушка Гора, Авала, Хималаја, Жути Врх и т. д.

Једном приликом је, међутим, дошло скоро до сукоба између Срба и Несрба — због једног „брега“.

Срби га назваше „Жути брег“ а Несрби му нададоше име „Ајфелов Торањ“ и на интервенцију неких незаинтересованих тај брег остаде „Ајфелов Торањ“.

То су образложили овако:

Веле по облику, висини и другим карактерним цртама личи много више Ајфеловој кули, него Жутом врху. А осим тога при решавању овог спорног питања је одсудну улогу играло неко поломљено бичаље, које је било заденуто (пуким случајем) на врху овога брега. Ово бичаље је, по тврђењу стручњака, слично било оној мотци за безжични телеграф на Ајфеловој кули — за време светског рата.

Па, будући да на Жутом врху није никад била станица за безжичну телеграфију, а на Ајфеловој кули јесте, даље да би и наша Југославија имала макар и у минијатури свој Ајфелов Торањ, решено је да се та чувена „гомила“ крај артеског купатила назове „Ајфеловом кулом“.

Али радост и уживање наше не беше дуготрајно, као што не беше ни наша Ајфелова кула дуговечна. Данас 25. маја на дан када треба Мађари да потпишу с нашим краљевством мир, рано у зору, порушена је — делимице — Ајфелова кула у Н. Саду

Чујемо да се у том правцу води енергична истрага да се утврди, ко су злочинци. Зли језици говоре да је то дело наших суграђана Мађара, који не могу да преболу интегритет своје бивше државе, па су у знак протеста против Југославије, на данашњи дан, дан њихове жалости, порушили нашу Ајфелову кулу.

Неки би хтели ово да доведу у свезу и са извесним револуционарним покретом, — али ми у то не верујемо.

Кад се истрага оконча јавићемо, шта је резултат истраге.

Нови Сад, 25. маја **Цек.**

Кратке вести.

— Старешинство Југословенског Соколског Савеза решило је, да наше Соколство због разних препрека не може корпоративно учествовати на слету у Прагу, него да се пошаљу само заступници.

Позив

Прва Задруга за Међусобно Помагање и Штедњу у Ст. Футогу позива све своје задругаре

на ванредну главну скупштину

која ће се одржати **31-ог маја** 1920. год. у 9 сахата пре подне у задружном локалу у Ст. Футогу

СА ОВИМ ДНЕВНИМ РЕДОМ:

1. Извештај Управног Одбора о решењу гл. скупштине од 7-ог марта 1920. године гледе претварања друштва у деоничарско друштво и о припремама учињеним у циљу извршења овог решења.
2. Ликвидација друштва и избор ликвидатора.
3. Решавање о преносу друштвене имовине.

Управни Одбор Прве Задруге за Међусобно Помагање и Штедњу у Старом Футогу.

405 1—1

ПАРНО КУПАТИЛО

варошког јодног лековитог купатила и минералне воде д. д. у Новом Саду потпуно је преуређено и 24. овог месеца

опет је отворено.

За женске понедељником цео дан, средом и петком после подне. У остале дане стоји мушкима на расположењу. За **раднике** сваки дан од 5 до 7 с. по подне. Купатило је отворено од 7 с. у јутро до 7 с. у вече. 401 1—1

Потребујемо за нашу радњу **једног**

помоћника и два шегрта

ступити може одмах. **Браћа Кобиљски**, собни молери фарбари и фирмописци. **Фелдварац** (Бачка). 384 1—3

Највећа срп. трговина намештаја

Милана Сарашлића и друга

у Новом Саду, Краља Петра ул. бр. 7.

Препоручује п. н. публици своје најбогатије стовариште намештаја. Нарочито препоручује најмодерније спаваће собе, које су недавно приспеле. Уједно прима по нацртима столарске и тапетарске послове, што врши брзо и по најнижој цени.

403 1—5

ЛИВНИЦА ГВОЖЂА

месинга, бакра, бронзе и сваке врсте комбинације метала. Лијемо и израђујемо по наруџбини најтачније

Мита Туцаков и Јован Шримф

395 **СТ. БЕЧЕЈ, Ластина улица 13.** 1—2

СОЛИ ситне више вагона може се добити по умереној цени код

КИРИЛОВИЋА и САЗДАНИЋА

НОВИ САД, Змај Јовановић ул. бр. 6. (у згради „Добротвора“).

391 3—10

Продаја на више и мање!

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ

ГАЛАНТЕРИЈСКЕ РОБЕ

Ис. Ненадовића, Београд (Сави)

Карађорђева 69.

Телефон број 1249.

ПРЕПОРУЧУЈЕ ВЕЛИКИ ИЗБОР:

Блуза париских, готових и абгеласт,
Женског веша,
Женских прслука, кецељица, крагница, цепних марамица.
Маркизета најфинијег, белог у бојама и везеног у најмодернијим десенима,
Батиста везеног и у боји, итд., итд.....

Конкуренција искључена!

358 2—5

ТРАЖИМ ЈЕДНУ ВЕШТУ

Конштоаристкињу

која говори српски, мађарски и немачки. Писмене понуде с ознаком досадашње праксе на адресу: **Петар Г. Христић**, трговина земаљских производња и ракије на велико, **Бачујлак (Бачконовосело).**

408 1—3

Објава.

Обласна Делегација Плена у Н. Саду, на дан 29. маја тек. год. у 9 часова пре подне на Футошком друму у Н. Саду, продаваће јавном лицитацијом:

1 нужник дужина 3 мтр. ширина 1·50 мтр.
20 ком. цеви од цемента за одаке.

Српски поданици полажу 10% а страни 20% на име кауције од излицитиране вредности.

Продаја за купца важи одмах; а за државу кад је одобри Дирекција Плена.

Из канцеларије Делегације Плена Бр. 1946. 406 1—1

ДВА боља **опанчарска момка,** вешта у јаком послу, потребујем одмах. **Бранко Мандић.** Чуруг. 410 1—3

Србин учитељ **даје часове из српског језика** за Несрбе и почетнике. Упитати у админ. „Заставе“. 411 1—3

Србијанац тражи једно место у надлештву или у којој канцеларији. Говорим српски, мађарски и талијански. Поближе Дударска ул. број 2. Нови Сад. (Поред бивше хонведске касарне). 400 1—3

Продаје се у Бачкој једна АПОТЕКА са великим прометом.

Адреса може се дознати у адм. „Заставе“.

АКО ВАМ ТРЕБА

ЦРЕПОВА

за кров, тражите мустру и понуде од жомбољске цигљане

М. БОН и К°

у Жомбољу (Банат).

218 10—10

Ђ. БЛИДОВИЋ

МИТРОВИЦА (Срем)

имаде увек разне колониалне робе на стоваришту, а зајамчује строго солидну послугу и најнижe цене.

380 **Телефон број 71.** 2—3

На продају једна велика гостиона, на врло живом месту заједно са целим инвентаром. За поближа извешћа запитати власника **Милана Штевина**, Петроварадин (Код седам кнезова).

392 2—3

Дрва букових, грабових и церових за гориво на вагоне. Обратити се: **Ђуро С. Цревар**, Вргинмост, Хрв. 381 3—3

ТЕЛЕФОН 79.

УРЕЂАЈ за БРАВАРСКО-

механичке радионице,

машине, (стругару, машину за бушење, ковачницу, свердла итд., итд.),

АЛАТ, свих врсти материјала за ауто и

ГВОЗДЕНУ БУРАД

229 10-10

купује ОЛД БАКОВСКИ, — Нови Сад

Жељезничарска (бив. Јешефијева) ул. 16.

ТЕЛЕФОН 79.

Плава камена 99% 359 3—3

Шећера на коцке

Бонбона и карамела из Ческе

Зејтина најф. франц.

Сок од малине прави зајечарски

Лимунова

Соли ситне

добила је већу количину по најнижој цени

Л. и Поповић, Н. Сад.

Тражи се вешта куварица или кувар

за официрску менажу 7. пешад. пука у Новом Саду. Наступ службе одмах. Пријаве прима командант касарне „Регент Александра“ (бивша хонведкасарна) од 9—12 пре подне и 4—6 после подне. 350 3—3

Банкарска и трговачка радња

Србислав Јеврић и Карел Кашпер

Телефон: 539. **Бесград**

Брзојави: **Србиславна.** Поенкареова 6.

Купује и продаје најповољније исплате и чекове на **Праг, Беч, Будимпешту и Берлин** и т. д., спроваћа куповину и продају **хартија од вредности** на београдској, загребачкој и страним берзама. 292 5—5

Уредник: Јаша Томић. Штампарија Натошевић, Нови Сад, Богданска улица број 3. Одговорни уредник: Јанко Перић.